

Ditari Natyres

“Ky botim është bërë i mundur nga një grant i REC Shqipëri në kuadër të programit SENiOR-A
“Mbështetje për Organizatat Mjedisore të Shoqërisë Civile në Shqipëri”. Ky program është financuar nga Qeveria Suedeze”
Nr. 23 Viti i tretë i botimit Prill 2015

Në këtë numër do të gjeni:

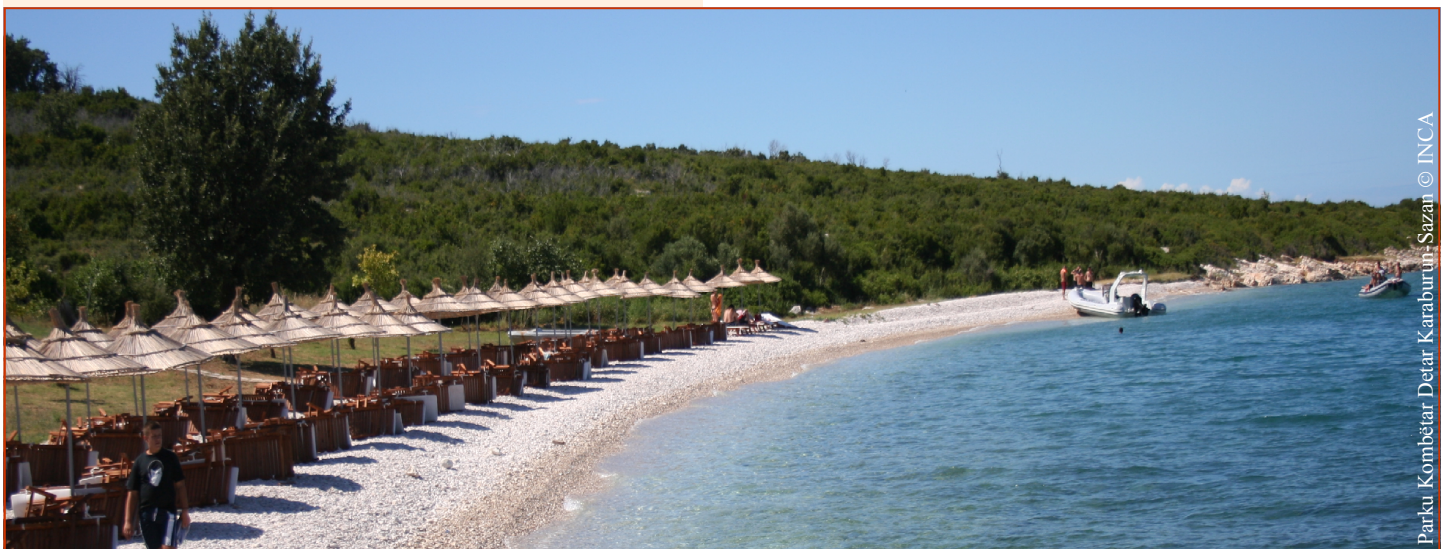
- Krijohet Forumi “Pyjet e Ballkanit”
- Dita Botërore e Ujit 2015
- Mblidhet Rrjeti për Mbrojtjen e Natyrës
- Vazhdojnë përpjekjet për Ekomuzeumin e Lumit Vjosa
- Krijohet në Vlorë Rrjeti Tematik Lokal “Ruajtja e Biodiversitetit”
- Iniciativa gjelbërimi me bazë komunitare
- Vazhdon mbledhja e materialeve plastike në liqenin e Ulzës
- Alternativa mjedisore për HEC-et (Milieukontakt)
- Njoftime

...me këtë rast Ju kujtojmë se 5 vjet më parë...

...1 - Bazuar në studimin dhe rekomandimet e planit të menaxhimit, të hartuar në kuadër të projektit “Menaxhimi i integruar i ujrave dhe i ekosistemeve”, në kuadër të hartimit të Planit të Menaxhimit për nën komponentin e ekosistemit “Kune-Vain-Tale”, me VKM nr.432, datë 28.04.2010, u bë zgjerimi i sipërfaqes së Rezervatit Natyror të Menaxhuar “Kune-Vain-Tale në 4,393.2 ha. Sipërfaqja e zgjeruar përfshin territoret e Shëngjinit, Kune - Merxhanit, Vainit, Tales deri në grykë derdhjen e Lumit Mat.

2 - Shpalljen e ekosistemit natyror detar, pranë gadishullit të Karaburunit dhe ishullit të Sazanit,

Vijon në faqe 2

Parku Kombëtar Detar Karaburun-Sazan © INCA

Organizatat partnere të Rrjetit për Mbrojtjen e Natyrës

SHOQATA MJEDISORE DALLUP
Bashkëjeto me natyrën

QENDRA RAJONALE E MJEDISIT
Shqipëri

Mbështetje për Organizatat Mjedisore
të Shoqërisë Civile në Shqipëri

SWEDEN

Vijon nga faqe 1

“Park Kombëtar Detar”, me sipërfaqe të përgjithshme 12,570.82 ha, me VKM nr. 289, datë 28.04.2010. Është i pari park detar i Shqipërisë. Aktualisht, për këtë park ka përfunduar hartimi i planit të menaxhimit nga INCA, me mbështetje të UNDP, ku janë zhvilluar një gamë e gjerë veprimtarish.

Po kështu, INCA, në bashkëpunim me zyrën për Mesdheun të Fondit Botëror për Jetën e Egër (WWF MedPO), është duke punuar për zbatimin e projektit “Aktiviteteve të qëndrueshme ekonomike në Zonat e Mbrojtura Detare të Mesdheut–Komponenti për Shqipërinë”, i cili financohet nga Fondi i Partneritetit për Ekosistemet në Gjendje Kritike (CEPF) dhe është pjesë e një nisme rajonale Mesdhetare e cila zbatohet në 8 zona të mbrojtura detare të Libisë, Tunizisë, Turqisë, Kroacisë, Algjerisë dhe Shqipërisë.

Projekti, ndër të tjera, synon të mbështesë zhvillimin e turizmit në Parkun Kombëtar Detar “Karaburun-Sazan”, në bashkëpunim të ngushtë me aktorët lokal dhe partnerët e projektit si Administrata e Parkut Kombëtar Detar, Bashkia Orikum, Universiteti i Vlorës, OJF-të mjedisore, komunitetin e biznesit, etj.

...ndërsa 2 vjet më parë...

...Bazuar në dispozitat e ligjit “Për zonat e mbrojtura” dhe të vendimit të Këshillit të Ministrave (VKM) nr.519, datë 30.06.2010 “Proçedurat e propozimit e të miratimit dhe rregullat e administrimit të parqeve natyrore rajonale”, pas studimit dhe konsultimeve me komunitetin, Këshilli i Qarkut Dibër, me vendimin nr.16, datë 03.04.2013, shpalli Liqenin e Ulëzës dhe zonën rreth tij, me sipërfaqe 4,206.0 ha, “Park Natyror Rajonal”. Parku Natyror Rajonal i Ulzës, përbën shëmbullin e parë në vendin tonë, të kësaj përqsajeje të re, për t’i sjellë zonat e mbrojtura më afër komunitetit dhe autoriteve vendore, të cilët duhet të marrin përgjegjësitë dhe të kontribuojnë për mbrojtjen dhe ruajtjen e vlerave të natyrës e biodiversitetit në vend. Për miratimin e tij një kontribut të rëndësishëm ka dhënë Instituti për Ruajtjen e Natyrës në Shqipëri (INCA).

Agjencia Kombëtare e Zonave të Mbrojtura (AKZM) me strukturat e saj të vartësisë, ka detyrë dhe duhet të jetë e kujdesshme që të evidentojnë dhe të marrinë masa për krentimin me dinjitet të këtyre datave historike, duke hapur një faqe të re në punën e tyre, për njohjen dhe promovimin e zonave të mbrojtura, duke bashkëpunuar ngushtë me institucionet dhe shoqërinë civile.

Krijohet Forumi “Pyjet e Ballkanit”

Më 18-19 Shkurt 2015 përfaqësues të autoriteteve shtetërore që merren me menaxhimin e pyjeve dhe ekspertë të fushës nga vendet e Ballkanit u mblodhën në Sofje, Bullgari, për të diskutuar mbi bashkëpunimin midis vendeve të Gadishullit Ballkanik, në fushën e sektorit pyjor, si një rajon

gjeografik dhe historik i Evropës Juglindore me pasuri të mëdha natyrore dhe larmi të madhe biologjike. Për arritjen e objektivave në këtë drejtim të këtij bashkëpunimi, nëpërmjet nënshkrimit të një Memorandumi Mirëkuptimi u krijua Forumi “Pyjet e Ballkanit”, i cili do të garantojë komunikimin dhe bashkërendimin e veprimtarive midis palëve pjesëmarrëse (aktualisht nënshkrues të memorandumit janë Shqipëria, Bullgaria, Bosnje & Hercegovina, Kosova, Mali i Zi). Memorandumi, do të shërbejë si një thirrje drejtuar të gjitha qeverive të vendeve pjesëmarrëse për kthimin në prioritet të politikave për menaxhimin e qëndrueshëm të pyjeve dhe zhvillimin e sektorit pyjor.

Krijimi i Forumit “Pyjet e Ballkanit” është shprehje e dëshirës së përbashkët për zgjerimin e

Vijon në faqe 3

Vijon nga faqe 2 bashkëpunimit në fushën e pyjeve, duke e konsideruar shumë të rëndësishëm rolin e sektorit pyjor në zhvillimin ekonomik, në kontekstin e ndryshimeve dinamike të kushteve social-ekonomike dhe sfidat e të ardhmes. Forumi do të shërbejë jo vetëm për zhvillimin e dialogut të përbashkët, shkëmbimin e informacionit dhe

eksperiencës midis institucioneve përgjegjëse për administrimin e pyjeve të vendeve të rajonit, por edhe në ndërmarrjen e veprimtarive konkrete në funksion të menaxhimit të qëndrueshëm të pyjeve. Forumi do të zhvillojë aktivitetin e tij në mbështetje të interesit të gjithë aktorëve të përfshirë në sektorin e pyjeve në Gadishullin e Ballkanit.

Dita Botërore e Ujit - Uji dhe Zhvillimi i Qëndrueshëm

Tiranë 21 Mars 2015 - Me rastin e Ditës Botërore të Ujit (22 Mars 2015), Instituti për Ruajtjen e Natyrës në Shqipëri, INCA, në bashkëpunim me Rrjetin për Mbrojtjen e Natyrës si dhe i mbështetur nga projektet SENiOR-A (Mbështetje për Organizatat mjedisore të Shoqërisë Civile në Shqipëri) dhe DASHI (Iniciativa e Hidrocentraleve të Qëndrueshëm në Harkun Dinarik), organizoi në ambientet e Hotel Tirana International tryezën e rumbullakët “Uji dhe zhvillimi i qëndrueshëm”. Tryeza u zhvillua në kuadër të aktiviteteve të kësaj dite dhe në vazhdimësi të bashkëpunimeve të organizatave të shoqërisë civile për çështjet mjedisore të menaxhimit të ujërave.

Në këtë takim morën pjesë përfaqësues të Kuvendit të Shqipërisë, të Ministrisë së Mjedisit, Sekretariati Kombëtar Teknik i Ujërave, Rrjetit për Mbrojtjen e Natyrës, organizatave të shoqërisë civile, media etj. Uji është jeta dhe cilësia e tij është një matje esenciale e cilësisë së jetës ose më qartë e ekzistencës së jetës. Ujërat e ëmbla janë një burim

thelbësor për bujqësinë, industrinë dhe vet ekzistencën e njerëzimit. Pa ujë të ëmbël, zhvillimi i qëndrueshëm sasior dhe cilësor nuk do të ishte i mundur. Ujërat janë një pasuri natyrore me rëndësi të

veçantë në spektrin e pasurive natyrore të një vendi. Duke pasur parasysh rëndësinë e kësaj pasurie natyrore dhe rolin e madh që luan uji në zhvillimin e jetës në tokë dhe të ekonomisë së një vendi

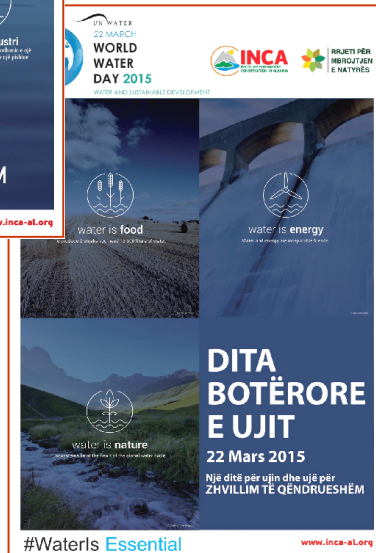
theksojmë se ujërat kanë lidhje të ngushtë me shumë procese fizike dhe dinamike të tij në tokë. Ato marrin pjesë në krijimin, shkatërrimin dhe ndryshimin e mineraleve, në erozionin e sipërfaqes së tokës, në formimin e karsteve, në transportimin e substancave në formë depozitimesh në det si dhe në rishpërndarjen e kripërave në sipërfaqen e tokës.

Duke u nisur nga rëndësia e ujit për jetën në këtë tryezë të rumbullakët u diskutuan ndikimet e zhvillimit urban e mjedisor tek ujërat duke pasur si synim kryesor nxitjen e sjelljes proaktive të shoqërisë civile në procesin e menaxhimit të qëndrueshëm të ujërave, si dhe në pjesëmarrjen aktive të shoqërisë në proceset e diskutimeve publike për projekte dhe investime të qëndrueshme në dobi të ekonomisë dhe mjedisit.

Në takim u prezantuan projektet dhe aktivitetet e zhvilluara nga shoqëria civile nëpërmjet organizatave të saj në fushën e menaxhimit, zhvillimit të kuadrit ligjor si dhe evidentimit të ndikimeve të zhvillimit ekonomiko-

Vijon në faqe 4

Vijon nga faqe 3

social në burimet natyrore ujore të vendit si dhe në mënyrën e menaxhimit dhe zhvillimit të qëndrueshëm të tyre.

Ndikimet e përmendura nga diskutimet u fokusuan në ndikimet në përdorimin e ujërave të lumenjve për ndërtimin e HEC-eve, për përdorimin për bujqësinë, ndotjen e tyre nga hedhja në to e mbetjeve të ngurta dhe të lëngëta të papërpunuara në brigjet dhe ujërat e lumenjve, në moszbatimin korrekt të pjesëmarrjes së publikut në menaxhimin e baseneve ujore si dhe në moszbatimin korrekt të kuadrit ligjor të monitorimit të gjendjes së ujërave dhe të inspektimit të aktiviteteve që janë të lidhura me përdorimin e tyre.

Theksi më i madh në këtë diskutim iu vu ndikimit të ndërtimit pa kriteret strategjike të HEC-eve në rrjedhat ujore të lumenjve dhe përrenjve duke hedhur idenë e hartimit të një kërkese për moratorium për ndërprerjen e procesit të dhënies së koncesioneve për ndërtimin e tyre për një periudhë tre vjeçare. Qëllimi i kësaj ideje është ndalimi i ndërtimit pa kriteret HEC-eve dhe përmirësimi gjatë kësaj kohe të kuadrit ligjor të menaxhimit të integruar të burimeve ujore duke hartuar aktet nënligjore të nevojshme dhe duke forcuar pozitat e institucioneve qendrore dhe lokale në mënyrën e menaxhimit dhe dhënies së lejeve për përdorim dhe shfrytëzim të burimeve ujore.

Mblidhet Rrjeti për Mbrojtjen e Natyrës

Tiranë, 21 Mars 2015 - U zhvillua në Tiranë takimi i parë i Rrjetit për Mbrojtjen e Natyrës për vitin 2015. Tashmë mbledhjet në rrjet janë bërë pjesë e pa ndashme e procesit të punës së Rrjetit për Mbrojtjen e Natyrës, të cilat ndihmojnë në diskutimin e zhvillimit të punës dhe shkëmbimit të eksperiencave të përbashkëta. Kjo është mbledhja e parë nga katër të parashikuara për këtë vit dhe kishte si qëllim kryesor diskutimin e planeve të punës për çdo organizatë anëtare e rrjetit dhe nisjen e zbatimit të tyre.

Tashmë aktivitetet në rrjet për këtë vit kanë nisur dhe të tjera të parashikuara janë duke u përgatitur. Në këtë mbledhje kryesisht u diskutua bashkërendimi i aktiviteteve të përbashkëta për gjithë përfshirje të partnerëve dhe organizimi i tyre në mënyra të reja.

Vazhdojnë përpjekjet për Ekomuzeumin e lumit Vjosa

Konicë 22 mars 2015 – Ditën e dielë përfaqësues të INCA-s u takuan në Konicë me partnerët grekë të

projektit Ekomuzeumi i Lumit Vjosa (MED-INA dhe Administratën e Parkut Kombëtar të Pindosit) për të diskutuar mbi të ardhmen e Ekomuzeumit të Lumit

Vjosa. Partnerët paraqitën përpjekjet e tyre në sigurimin e fondeve për vazhdimin e punës së rrjetit të Ekomuseumit. Situata nuk është shumë optimiste sepse ka shumë pak donatorë që duan të mbështetnin këtë ide. Megjithatë, INCA ka paraqitur një propozim të CEPF për mbështetjen e aktiviteteve që lidhen me zgjerimin e Ekomuseumit dhe promovimin më të mirë të idesë. MED-INA ka

kontaktuar disa donatorë dhe ka qenë në kërkim të burimeve alternative të financimit si Konventa e

Peizazhit. Gjithashtu Fondacioni MAVA është përmendur si një donator mbështetës i mundshëm. Përveç kësaj, partnerët diskutuan mbi mundësi të tjera bashkëpunimi në kontekstin ndërkufitar, konsideruar aktivitete në rajonin e Prespës dhe/apo zonën malore të

Gramozit. Një ide interesante që është diskutuar ishte dhe bashkëpunimi dhe puna me barinjte mbi traditat e zhvendosjes sezonale si

ndikimet kulturore në këtë kontekst.

Krijohet në Vlorë Rrjeti Tematik Lokal "Ruajtja e Biodiversitetit"

Qendra Adriatiku Vlorë pjesë e Rrjetit Mbrojtja e Natyrës, tashmë ka ngritur rrjetit lokal tematik të quajtur "Ruajtja e Biodiversitetit". Kjo ide lindi pas një eksperience 2 vjeçare mjaft të sukseshme në rrjetin kombëtar Mbrojtja e Natyrës. Ngritja e kë këtij rrjeti në qytetin e Vlorës është sa i dobishëm aq edhe i nevojshëm për një strukturim të kapaciteteve lokale të OShC-ve. Gjithashtu ky hap do të rriste edhe më shumë vizibilitetin dhe fuqinë e secilës prej tyre në çështjet që shqetesojnë mjedisin në qarkun e Vlorës dhe jo vetëm.

Aktiviteti u zhvillua në kuadër të programit

"Mbështetje për Organizatat e Shoqërisë Civile në fushën e Mjedisit në Shqipëri (SENiOR-A)" me asistencë të REC dhe financim të Amabasadës Suedeze. Gjatë takimit një theks i veçantë u vu në

rëndesinë e rrjeteve tematike duke sjellë edhe ekperiencën e deri tanishme në rrjetet kombetare. Anëtarët e rrjetit janë: Qendra Adriatiku Vlorë; Shoqata Gjelberimi 2000; Qendra SEEP; Shoqata për Ruajtjen dhe Mbrojtjen e Mjedisit Natyror; Shoqata

e Agrobiznesit Vlorë; si dhe Shoqata Intelektualët e Pavarësisë për Shqipërinë Ekologjike.

Iniciativa gjelbërimi me bazë komunitare

Shkodër, 3 Mars 2015- Aktiviteti mbledhi së bashku përfaqësues të autoriteteve vendore, OJF, ekspertë të sektorit të pyjeve, nxënës të shkollave si dhe banorë të Komunës Bërdicë. Në fjalën e tij Kryetari i Komunës Bërdicë Z. Besnik Xhemali. përshëndeti iniciativën e përbashkët të Forumit Shqiptar Liqeni i Shkodrës dhe Komunës Bërdicë si nevojë për nxitjen e të gjithë aktorëve për të kontribuar në përmirësimin e mjediseve të përbashkëta. Në emër të FSLS fjala përshëndetëse u mbajt nga Drejtori Ekzekutiv i kësaj organizate prof. Dr. Mahir Hoti i cili shprehu kënaqësinë e pranisë në një mjedis ku të paktën 70 nxënës të veshur me bluza të bardha ishin vullnetarë për mbjelljen e pemëve në fshatin Trush. Nga ana tjetër Z. Hoti falënderoj banorët e fshatit Trush për

rrokjen e kësaj iniciative dhe kontributin në hapjen e 50 gropave në përmasat 60x60. Kjo ditë theksoj z. Hoti është indikator i ndjenjës së vullnetarizmit i cili duhet të aplikohet në shumë iniciativa që përmirësojnë cilësinë e jetës sonë. Më pas, banorët e fshatit Trush dhe nxënësit e pranishëm filluan mbjelljen e pemëve në të dy anët e rrugës siç ishte planifikuar (bimë të larta Ligustra rreth 4 vjeçare me lartësi mbi 2.5 m). Mbjelljen e parë e bënë të dy bashkëpunëtorët në këtë aktivitet z. Hoti dhe Z. Xhemali. Mbikëqyrja e mbjelljes së pemëve u ndoq nga inxhinieri i pyjeve Z. Qemal Mehja i kontraktuar edhe për përzgjedhjen e llojeve dhe sigurimin e të dhënave teknike për hapjen e gropave.

Vazhdon mbledhja e materialeve plastike në liqenin e Ulzës

Ulzë, 20 Mars 2015 – Vazhdon monitorimi dhe mbledhja e materialeve plastike në liqenin e Ulzës. Organizata Miqësia Ulzë, pjesë e Rrjetit për Mbrojtjen e Natyrës, në bashkëpunim të ngushtë me banorët e zonës ishin në rrethinat e fshatit Rrethe Baz ku mbas mbledhjes së mbetjeve plastike, i transportuan me varka drejt vend grumbullimit. Vlen për tu falenderuar puna aktive që zhvillojnë banorët e zonës dhe kontributi që japin në pastrimin e liqenit nga këto mbetje plastike dhe ruajtjes së vlerave natyrore të Parkut Natyror Rajonal të Ulzës.

Alternativa mjedisore për HEC-et

Më datë 3 Mars Milieukontakt Shqipëri në bashkëpunim me Qendrën EPER startuan projektin "Alternativa mjedisore për Hec-et".

Ky projekt do të adresojë problematikat e hidrocentraleve të vegjël në Shqipëri me anë të një studimi dhe analize të baseneve ujore të cilat në vitet e fundit po shfrytëzohen pa kriter nga konçesionet e hidrocentraleve të cilat nuk zbatojnë as rregullat minimale të funksionimit të tyre. Studimi është një analizë që do të përdorë "gjykimin e ekspertizës" në fusha të ndryshme rreth qartësisimit të zhvillimit të energjisë hidrike, procesit dhe kapacitetit gjenerues të baseneve dhe rrjedhave ujore dhe kërkesës për energji në vend. Dokumenti i adresohet të gjithë grupeve të interesit si autoriteve publike, shoqërisë civile, sektorit privat, sektorit të donatorëve dhe atij financues/huadhënës në fushën e energjisë në vend. Të gjithë ekspertët e fushës të cilët do të punojnë për këtë çështje do të realizojnë një dokument që

propozon adresimin e problematikave dhe shqetësimeve në nivel qendror dhe sjelljen e rekomandimeve nga ana e OSHC-ve për alternativa të mundshme që do të ndihmojnë në uljen e ndikimit në mjedis dhe jetën e qytetarëve. Ai do të sjellë në vëmendje të publikut problematikën e HEC-ve të vegjël, duke nxitur pjesëmarrjen e komuniteteve lokale në vendimarrje dhe do të japë një kontribut në ridimensionimin e politikave dhe strategjive për zhvillimin e burimeve të rinovueshme në Shqipëri.

Nga ana tjetër projekti do të bashkojë organizatat e shoqërisë civile në rang kombëtar dhe do të fuqizojë rolin e tyre në vendimarrje. Ngritja e një zëri të vetëm nga shoqëria civile për sa i përket mirëmenaxhimit të baseneve ujore, është detyrë dhe përgjegjësi për brezat e ardhshëm.

Ky projekt është mundësuar nga REC në kuadër të programit SENIOR-A.

Nga Milieukontakt Shqipëri

NJOFTIME

- 1- CEPF Newsletter March 2015
http://www.cepf.net/news/e_news/Pages/current_newsletter.aspx#Videos
- 2- L'economia globale è cresciuta, le emissioni dei gas serra sono diminuite
<http://www.ilpost.it/2015/03/14/emissioni-anidride-carbonica-crescita-economica/>
- 3- Internship & Research Opportunities in the Aegean Islands. Students, recent graduates and scientists can join Archipelagos Institute and take part in its multidisciplinary research opportunities in the Aegean Sea islands
<http://archipelago.gr/en/>
- 5- Për të lexuar "Ditari i Natyrës" në vite...
http://www.inca-al.org/index.php?option=com_k2&view=itemlist&layout=category&task=category&id=15&Itemid=195&lang=sq

Udhëzime për të kontribuar në Ditarin e Natyrës

- Rrjeti i Organizatave për Mbrojtjen e Natyrës mirëpret artikuj të ndryshëm të cilët ju dëshironi ti publikoni në ditarin e saj elektronik. Artikujt duhet të jenë jo më shumë se 150 - 200 fjalë. Ju lutemi të merrni në konsideratë këtë kërkesë, pasi interesi për të shpërndarë artikuj, lajme apo njoftime të ndryshme përmes ditarit, mund të jetë i konsiderueshëm dhe ne do të përpiqemi për të siguruar hapësirë për të gjithë ju që dëshironi të kontribuoni. Redaksia mban të drejtën për të shkurtuar apo modifikuar (jo tjetërsuar) tekstin nëse do të jetë e nevojshme.

Ju lutemi dërgoni një foto shoqëruese për artikullin tuaj dhe / ose web - link për referencë të mëtejshme.

Faleminderit për marrjen në konsideratë të këtyre udhëzimeve!

- Ky botim u mundësua nga një grant i dhënë nga Qendra Rajonale e Mjedisit (REC) Shqipëri përmes programit SENIOR-A. Ky publikim paraqet pikëpamjet e autorit/autorëve mbi këtë temë. Këto pikëpamje nuk janë adoptuar apo aprovuar nga REC Shqipëri dhe nuk duhet të shihen si qëndrime të tij apo të Ambasadës Suedeze në Shqipëri. REC Shqipëri nuk garanton saktësinë e të dhënave të këtij publikimi e nuk mban përgjegjësi për përdorimin e tij.

Botim i Rrjetit të Organizatave për Mbrojtjen e Natyrës / Redaksia: Ilirjan Qirjazi; Vilma Kadiu; Marinela Mitro

Rr. Islam Alla, Pall IVEA, Kati I, Tiranë; Tel/Fax: + 355 4 2231 437
www.inca-al.org; info@inca-al.org; www.facebook.com/inca.albania